

Viêm gan siêu vi B

Tờ Thông tin dành cho Bệnh nhân

Tóm tắt

- Viêm gan siêu vi B là bệnh do siêu vi khuẩn gây ra nhưng đã có thuốc chủng ngừa.
- Thuốc chủng ngừa công hiệu khoảng 95 phần trăm và tất cả trẻ sơ sinh và trẻ nhỏ, thanh thiếu niên và những người thuộc thành phần dễ bị mắc bệnh nên được chủng ngừa.
- Viêm gan siêu vi B gây ra viêm gan và có thể dẫn đến bệnh tật trầm trọng hoặc tử vong.
- Có khoảng từ 30 đến 40 phần trăm các trường hợp bị nhiễm siêu vi khuẩn mà không biết nguyên nhân.
- Viêm gan siêu vi B lây lan khi sử dụng chung thiết bị tiêm chích hoặc xô lỗ không khử trùng, quan hệ tình dục không an toàn hoặc các hoạt động khác khi máu người bị nhiễm siêu vi khuẩn này xâm nhập dòng máu quý vị.
- Viêm gan siêu vi B có thể lây lan từ người mẹ sang em bé.

Viêm gan có nghĩa là 'gan bị viêm'. Viêm gan siêu vi B (còn gọi là viêm gan B) là bệnh do siêu vi khuẩn viêm gan B (HBV) gây ra và là loại bệnh do siêu vi khuẩn gây ra có thể dẫn đến bệnh tật trầm trọng hoặc tử vong. Siêu vi khuẩn này có trong máu và phần nào trong dịch cơ thể như tinh dịch và dịch âm đạo.

Quý vị có thể bị viêm gan siêu vi B khi quan hệ tình dục không an toàn, sử dụng chung thiết bị xô lỗ hoặc tiêm chích ma túy không khử trùng hoặc tham gia vào các hoạt động khác khi máu hoặc chất dịch cơ thể của người bị nhiễm siêu vi khuẩn này xâm nhập dòng máu của người người không bị nhiễm siêu vi khuẩn. Siêu vi khuẩn này cũng có thể được truyền từ người mẹ mang thai sang em bé. Có khoảng từ 30 đến 40 phần trăm các trường hợp bị nhiễm siêu vi khuẩn mà không biết nguyên nhân.

Hầu hết người lớn bị viêm gan siêu vi B đều hồi phục hoàn toàn và không cần điều trị kéo dài. Trẻ em bị viêm gan siêu vi B dễ bị bệnh gan hoặc ung thư gan về sau này.

Tất cả trẻ em và người lớn dễ bị viêm gan siêu vi B nên được chủng ngừa.

Các triệu chứng viêm gan siêu vi B

Một số người bị nhiễm siêu vi khuẩn viêm gan B có triệu chứng nhẹ, giống như bị cúm và một số người không bị bệnh gì cả. So với người lớn, trẻ em bị nhiễm siêu vi khuẩn ít khi có triệu chứng nhưng hậu quả đối với trẻ em nhiều khi trầm trọng hơn.

Trong những trường hợp nặng hơn, viêm gan siêu vi B có thể làm cho người bệnh:

- ăn mất ngon
- buồn nôn và ói mửa
- đau ở gan (dưới lồng ngực bên phải)
- bị sốt
- đau khớp
- vàng da (da và mắt trở nên vàng).

Thông thường, các triệu chứng này tan biến trong một vài tuần. Ngay cả khi người bệnh cảm thấy khỏe hơn nhiều, họ vẫn có thể lây lan siêu vi khuẩn. Hầu hết người lớn bị nhiễm siêu vi khuẩn viêm gan B đều hồi phục hoàn toàn và không bị nhiễm lại. Một vài người bị bệnh rất nặng và một số người thậm chí có thể bị tử vong.

Các biến chứng viêm gan siêu vi B

Một số ít người bị nhiễm siêu vi viêm gan B bị bệnh viêm gan siêu vi B dài hạn. Họ có thể 'có' siêu vi khuẩn này trong máu suốt đời mà không nhận ra mình bị nhiễm bệnh và không có triệu chứng nào hết.

Một người bị viêm gan siêu vi B dài hạn có thể dễ bị mắc các bệnh như bệnh gan mãn tính hay ung thư gan sau này. Điều trị bệnh là điều cần thiết bởi vì chúng ta không thể nào là 'người khỏe mạnh có' siêu vi khuẩn viêm gan B.

So với người lớn, trẻ sơ sinh và trẻ em bị nhiễm bệnh dễ bị bệnh viêm gan siêu vi B dài hạn hơn. Điều này thường thấy xảy ra hơn ở một số nhóm dân bao gồm Thổ dân và dân hải đảo Torres Strait và người đến từ Trung Quốc, Đông Nam Á, các đảo Thái Bình Dương và châu Phi hạ Sahara.

Nguyên nhân gây ra viêm gan siêu vi B

Viêm gan siêu vi B lây lan khi tiếp xúc với máu có siêu vi khuẩn viêm gan B. Nếu máu hoặc chất dịch cơ thể bị nhiễm siêu vi khuẩn xâm nhập dòng máu người khác, người đó có thể bị nhiễm bệnh.

Các hoạt động có thể khiến người ta bị nhiễm bệnh bao gồm:

- sử dụng chung thiết bị không khử trùng để tiêm chích ma túy
- xuyên thủng/xỏ lỗ da bằng thiết bị không được làm sạch, tẩy trùng và khử trùng đúng mức
- sử dụng chung dao cạo hoặc bàn chải đánh răng
- tiếp xúc với máu bị nhiễm siêu vi khuẩn qua vết cắt hở hoặc màng nhầy của người khác
- quan hệ tình dục không có biện pháp bảo vệ – ví dụ như không mang bao cao su, đặc biệt là nếu có máu.

Các bà mẹ bị viêm gan siêu vi B đôi khi lây bệnh cho trẻ sơ sinh hoặc con của mình. Một số trẻ sơ sinh bị nhiễm siêu vi khuẩn trong tử cung (hiếm khi) hoặc trong khi sinh nở, nhưng đa số trường hợp bị nhiễm siêu vi khuẩn xảy ra không bao lâu sau khi sinh. Nếu được tiêm chủng nhanh chóng, trẻ sơ sinh có thể được bảo vệ khỏi bị bệnh.

Thời gian từ lúc nhiễm siêu vi khuẩn cho đến khi các triệu chứng xuất hiện (nếu xảy ra) là từ 45 đến 180 ngày. Người bệnh có thể lây bệnh cho người khác trong vài tuần trước và sau khi bị bệnh cấp tính. Thậm chí nếu các triệu chứng không xảy ra, người này có thể lây bệnh sang người khác.

Tất cả máu và sản phẩm máu được sản xuất cho mục đích y tế tại Úc đều được kiểm tra cẩn thận đối với viêm gan siêu vi B và siêu vi khuẩn khác có trong máu. Nguy cơ bị nhiễm viêm gan siêu vi B khi được truyền máu là rất thấp (khoảng 1 trên 764.000).

Giảm nguy cơ bị viêm gan siêu vi B

Những bước đơn giản mà mọi người có thể thực hiện để bảo vệ bản thân chống lại viêm gan siêu vi B bao gồm:

- bảo đảm quý vị và con được tiêm chủng
- sử dụng bao cao su mỗi khi quan hệ tình dục bằng đường hậu môn hoặc âm đạo
- tránh quan hệ tình dục bằng miệng nếu quý vị hoặc người bạn đời bị mụn rộp, lở loét hoặc chảy máu nướu răng –quý vị ít khi bị lây bệnh viêm gan vì quan hệ tình dục bằng miệng trừ khi có máu
- chọn người giàu kinh nghiệm thực hiện thủ thuật xỏ lỗ/xuyên thủng da hoặc xăm mình, người tuân thủ các cách thức khử trùng và vệ sinh tốt và người làm việc tại cơ sở đã đăng ký với hội đồng thành phố địa phương
- đeo bao tay thải bỏ sau sử dụng nếu quý vị thực hiện sơ cứu cho người khác hoặc cần dọn dẹp sạch máu hoặc chất dịch cơ thể
- nếu tiêm chích ma túy, đừng bao giờ sử dụng chung kim và ống tiêm/chích hoặc các vật dụng khác, chẳng hạn như muỗng/thìa, miếng/gạc lau chùi hay nước. Luôn luôn sử dụng kim và ống tiêm/chích vô trùng. Chương trình kim và ống tiêm/chích và một nhà thuốc Tây có sẵn những thứ này. Luôn luôn rửa tay trước và sau khi tiêm/chích.

Nếu bị viêm gan siêu vi B, quý vị nên:

Tránh sử dụng chung thiết bị tiêm/chích hoặc vật dụng cá nhân như bàn chải đánh răng hoặc dao cạo.

- Hãy bảo đảm rằng người bạn đời của quý vị và những người tiếp xúc gần gũi được chủng ngừa viêm gan siêu vi B.
- Băng kín bất kỳ vết cắt hoặc vết thương nào bằng băng băng không thấm nước.
- Thực hành cách quan hệ tình dục an toàn.
- Hãy nghĩ đến việc thảo luận về bệnh của mình với nhân viên chuyên môn chăm sóc sức khỏe khi trải qua bất kỳ thủ tục y khoa hay nha khoa nào, dù về mặt pháp lý quý vị không bắt buộc phải làm như vậy.

Chẩn đoán viêm gan siêu vi B

Hiện có xét nghiệm máu để xác định nếu quý vị bị hoặc đã bị viêm gan siêu vi B. Có khi phải mất đến sáu tháng kể từ lúc bị nhiễm bệnh trước khi xét nghiệm máu có thể phát hiện kháng thể viêm gan siêu vi B, vì thế, nhiều khi quý vị cần phải làm xét nghiệm thêm nữa. Trong thời gian sáu tháng này, không chừng quý vị bị nhiễm viêm gan siêu vi B và cần có biện pháp để ngăn ngừa trường hợp quý vị có thể lây bệnh sang người khác.

Ngoài ra còn có các xét nghiệm có thể đánh giá mức độ hư hại gan vì viêm gan siêu vi B. Việc diễn dịch các xét nghiệm này có thể phức tạp và cần được bác sĩ chuyên khoa hướng dẫn, vì vậy tốt nhất là quý vị nói chuyện với bác sĩ của mình.

Điều trị viêm gan siêu vi B

Hệ thống miễn dịch của đa số người lớn bị nhiễm viêm gan siêu vi B sẽ tiêu diệt siêu vi khuẩn. Trong những trường hợp này, họ có thể không cần phải được điều trị kéo dài. Chỉ có một vài người lớn (khoảng năm phần trăm) sẽ bị viêm gan siêu vi B dài hạn và cần được điều trị lâu dài, nhờ đó sẽ giúp tiêu diệt siêu vi khuẩn và giảm bớt tình trạng gan bị hư hại.

Các cách điều trị có sẵn hiện nay gồm có thuốc kháng siêu vi khuẩn, một số loại thuốc này được liệt kê trong Chương trình Trợ giá Dược phẩm (Pharmaceutical Benefits Scheme - PBS). Nếu bị viêm gan siêu vi B dài hạn, quý vị nên hỏi ý kiến bác sĩ, bác sĩ sẽ theo dõi tình trạng của quý vị và nếu cần, giới thiệu quý vị đến gặp bác sĩ chuyên khoa. Ngoài ra quý vị cũng nên hạn chế lượng bia rượu quý vị uống và ăn theo chế độ ăn uống quân bình, ít chất béo.

Tiếp xúc với người bị viêm gan siêu vi B

Nếu cho rằng mình đã tiếp xúc với bệnh viêm gan siêu vi B, quý vị đi gặp bác sĩ lập tức. Trong một số trường hợp, bác sĩ có thể chữa trị cho quý vị, nhờ đó làm giảm đáng kể nguy cơ quý vị bị nhiễm viêm gan siêu vi B.

Chủng ngừa viêm gan siêu vi B

Tiêm chủng là cách bảo vệ tốt nhất để khỏi bị nhiễm siêu vi viêm gan B và tất cả trẻ sơ sinh và những người thuộc nhóm có nguy cơ cao nên được tiêm chủng. Chủng ngừa có thể được thực hiện bằng một loại thuốc chủng riêng bệnh viêm gan siêu vi B hoặc bằng thuốc chủng phối hợp. Muốn được chủng ngừa, quý vị hãy liên lạc với bác sĩ hoặc hội đồng thành phố địa phương của mình.

Quý vị có thể được chủng ngừa viêm gan siêu vi B miễn phí theo Lịch Chương trình Tiêm Chủng Toàn quốc (National Immunisation Program Schedule). Tại Tiểu bang Victoria, người thuộc các dịch vụ dưới đây được tiêm chủng ngừa viêm gan siêu vi B miễn phí:

- trẻ sơ sinh – chủng ngừa riêng bệnh viêm gan siêu vi B càng sớm càng tốt sau khi chào đời
- trẻ sơ sinh khi được hai, bốn và sáu tháng tuổi – tiêm chủng theo dạng thuốc chủng bệnh bạch hầu, uốn ván, ho gà, viêm gan siêu vi B, bại liệt và Haemophilus influenzae loại b (Hib) (một thuốc chủng gồm sáu thứ)
- trẻ sinh thiếu tháng khi được 12 tháng tuổi – trẻ sinh thiếu tháng khi thai chưa tới 32 tuần hoặc cân nhẹ hơn 2.000 gam lúc chào đời sẽ được tiêm liều dặm một lần
- trẻ em từ chín tuổi trở xuống.
- tại Tiểu bang Victoria, những người dễ bị mắc bệnh, được tiêm chủng viêm gan siêu vi B miễn phí bao gồm:
- những người tiếp xúc gần gũi trong gia đình và người bạn đời có quan hệ tình dục với người bị hay sống chung với người bị viêm gan siêu vi B
- người tiêm chích ma túy hoặc được điều trị bằng liệu pháp thay thế opioid

- người bị hoặc người sống chung với người bị viêm gan C
- nam giới có quan hệ tình dục với nam
- người bị hoặc người sống chung với người bị HIV
- tù nhân và người bị tạm giam không bị viêm gan siêu vi B hoặc miễn dịch đối với viêm gan siêu vi B
- người không còn bị giam giữ, đã bắt đầu, nhưng không hoàn tất, đợt tiêm chủng ngừa miễn phí trong khi bị giam.

Những người dễ bị mắc bệnh dưới đây cũng nên chủng ngừa nhưng không nhất thiết sẽ miễn phí, bao gồm:

- nhân viên chăm sóc sức khỏe hoặc cấp cứu hoặc cảnh sát viên hay quân nhân
- nhân viên thường xuyên tiếp xúc với máu hoặc mô cơ thể như nhân viên tang lễ, ướp xác, xăm mình hoặc người khác thường xuyên tiếp xúc với mô cơ thể, máu hoặc chất dịch cơ thể con người và/hay kim hoặc ống tiêm/chích đã qua sử dụng
- nhân viên ngành mại dâm.
- Thổ dân và dân hải đảo Torres Strait
- di dân đến từ các vùng có bệnh viêm gan siêu vi B lan tràn bao gồm châu Phi, châu Á, Nga và Đông Âu
- người lớn đang được lọc máu ngoài thận (hemodialysis) và người có chức năng thận bị suy giảm trầm trọng dự kiến sẽ được lọc máu ngoài thận (hemodialysis)
- người được ghép nội tạng đặc và cấy ghép tế bào gốc tạo máu
- người lớn bị suy giảm miễn dịch
- người bị chứng rối loạn đông máu hoặc người cần truyền máu bằng các sản phẩm máu kéo dài
- người có nhiều người bạn tình
- người bị bệnh gan mãn tính hoặc ghép gan
- cư dân hoặc nhân viên tại các cơ sở dành cho người bị khuyết tật phát triển (developmental disabilities)
- du khách đi đến những vùng có viêm gan siêu vi B lan tràn, ở lâu ngày hoặc lưu trú ngắn hạn thường xuyên hoặc có các hoạt động làm tăng nguy cơ tiếp xúc với bệnh này
- người từng tiêm chích ma túy

Xin nhớ rằng được chủng ngừa viêm gan siêu vi B không bảo vệ quý vị khỏi bị mắc bệnh HIV, viêm gan C hoặc các bệnh khác lây lan qua máu hoặc chất dịch cơ thể. Điều quan trọng là quý vị phải có biện pháp phòng ngừa để bảo đảm mình không tiếp xúc với các bệnh này.

Thai nghén và tiêm chủng viêm gan siêu vi B

Phụ nữ đang mang thai hoặc cho con bú không nên tiêm chủng viêm gan siêu vi B nhưng bác sĩ có thể khuyên quý vị nên tiêm chủng nếu quý vị chưa miễn dịch đối với bệnh viêm gan siêu vi B và có nguy cơ bị nhiễm bệnh này.

Nhờ ai giúp đỡ

- Bác sĩ của quý vị
- Trung tâm y tế cộng đồng địa phương của quý vị
- Trong trường hợp khẩn cấp, luôn luôn gọi ba số không (000)
- Khoa cấp cứu của bệnh viện gần nhất
- Dịch vụ Máu – Dịch vụ Truyền Máu Y khoa của Hội Hồng Thập Tự Úc Đt. 9694 0152
- Dịch vụ tiêm chủng của chính quyền địa phương
- Đường dây Y tế Mẫu Nhi (24 giờ) Đt. 132 229
- NURSE-ON-CALL Đt. 1300 60 60 24 – thông tin và tư vấn về sức khỏe chuyên ngành (24 giờ, 7 ngày)
- Đường dây Thông tin Tiêm chủng Toàn quốc Đt. 1800 671 811
- DirectLine Đt. 1800 888 236 – tư vấn, thông tin và giới thiệu qua điện thoại về ma túy và bia rượu bảo mật 24 giờ
- Melbourne Sexual Health Centre Đt. (03) 9341 6200 hoặc 1800 032 017 (chỉ miễn phí nếu gọi ở ngoài nội thành Melbourne)

- Dược sĩ địa phương của quý vị
- SAEFVIC Đt. 1300 882 924 – đường dây này sẽ có nhân viên phụ trách từ 10 giờ sáng đến 3 giờ 30 phút chiều và quý vị có thể nhắn tin lại vào những lúc khác

Những điều cần nhớ

- Viêm gan siêu vi B là bệnh do siêu vi khuẩn gây ra nhưng đã có thuốc chủng ngừa.
- Thuốc chủng ngừa công hiệu khoảng 95 phần trăm và tất cả trẻ sơ sinh và trẻ nhỏ, thanh thiếu niên và những người thuộc thành phần dễ bị mắc bệnh nên được chủng ngừa.
- Viêm gan siêu vi B gây ra viêm gan và có thể dẫn đến bệnh tật trầm trọng hoặc tử vong.
- Có khoảng từ 30 đến 40 phần trăm các trường hợp bị nhiễm siêu vi khuẩn mà không biết nguyên nhân.
- Viêm gan siêu vi B lây lan khi sử dụng chung thiết bị tiêm chích hoặc xử lý không khử trùng, quan hệ tình dục không an toàn hoặc các hoạt động khác khi máu người bị nhiễm siêu vi khuẩn này xâm nhập dòng máu quý vị.
- Viêm gan siêu vi B có thể lây lan từ người mẹ sang em bé.

Interpreter

Dịch vụ Thông Phiên dịch, xin gọi số 131 450

Muốn có ấn phẩm này theo định dạng quý vị đọc được, xin quý vị gọi điện thoại số 1300 761 874, sử dụng National Relay Service 13 36 77 nếu cần, hoặc gửi email về @health.vic.gov.au

Chính phủ Tiểu bang Victoria, 1 Treasury Place, Melbourne ủy quyền và phát hành.

© Tiểu bang Victoria, Department of Health and Human Services, tháng 4 năm 2016.

Được phổ biến tại trang mạng www.betterhealth.vic.gov.au/health/conditionsandtreatments/hepatitis-b